



Interviews

Duizenden reacties zijn binnengekomen op het ontwerpbesluit voor de Natura 2000-gebieden. Opvallend is het grote aandeel vanuit de recreatiebranche en de agrarische sector. Op bezoek bij camping De Wijde Wereld en een reactie van LTO Noord.

'Ik heb geen idee wat me boven het hoofd hangt'

Er is werk aan de winkel voor de gasten van camping De Wijde Wereld bij Otterlo. Op het raam van de receptie hangt een oproep om in het bos de handen uit de mouwen te steken. 'Dat doen we twee keer per jaar', vertelt eigenaar Herman Prangmsma. 'Meestal zijn we met twintig, dertig man; de laatste keer hebben we Natuurmonumenten geholpen opslag weg te halen langs de rand van de zandverstuiving. Zij zorgen dan voor het gereedschap, wij voor een kopje soep. Een bepaalde sprinkhaan heeft nu weer meer leefgebied.' Aan het eind van de zomer is nog ongeveer 2/3 van de bijna 300 plaatsen op de vijfsterrencamping bezet. Het is dat typische 2007-zomerweer – lekker als de zon even doorbreekt – maar dat belet zeker de jonge gasten allerm minst om in het zwembad te duiken. Ondanks de vele voorzieningen maakt De Wijde Wereld een groene indruk. De kampeerveldjes, met eiken en berken voor wat schaduw, zijn omzoomd door coniferenhagen (maar er is een geleidelijke omschakeling in gang gezet naar meer inheemse struiken). De overgang naar de dennen, eiken en berken van het Planken Wambuis verloopt geleidelijk: een paar blokhutten, een weggetje, een zwartwild-raster én de onzichtbare grens van Natura 2000. En daar is Prangmsma niet gerust op. Samen met Ivo Gelsing, regiovertegenwoordiger van de brancheorganisatie RECRON (vertegenwoordigt 1800 bedrijven op het gebied van onder meer verblijfsrecreatie, dagattractie, sauna's en zwembaden), legt hij uit welke zorgen hij heeft over de nieuwe regelgeving. 'Ik denk inmiddels wel dat mijn hele bedrijf buiten het Natura 2000-gebied valt, maar de kaarten waren aanvankelijk niet erg nauwkeurig', aldus Prangmsma. 'Dat is een zorg van veel recreatieondernemers', vertelt Gelsing. 'Er is vooraf beloofd dat bestaande activiteiten buiten de Natura 2000-gebieden vallen, maar veel ondernemers ontdekten dat de grens bijvoorbeeld dwars over hun bedrijf liep. Aanvankelijk bestond daar veel onduidelijkheid over, maar inmiddels hebben we er vertrouwen in dat bij de definitieve afgrenzing die oude afspraak gestand wordt gedaan.' Maar dat is niet het enige kritiekpunt. 'Recreatieondernemingen die tegen natuurgebieden aan liggen', vertelt Gelsing,

'De vraag is, wat de zogeheten externe werking is die van mijn bedrijf uitgaat op de natuur. Is dat alles dat misschien een negatief effect kan hebben?'

Rik Nijland

‘gaan voor het eerst onder de Natuurbeschermingswet vallen. Er is geen uitstoot van vervuilende stoffen, geen rechtstreekse invloed van het bedrijf op naastliggende natuurgebieden. Natuurlijk hebben de recreanten zelf wel invloed, maar straks moet de ondernemer nog een vergunning gaan aanvragen als hij zijn zwembad iets wil uitbreiden, of een toiletgebouw wil verbouwen. Dat lijkt ons flauwekul, een onnodige verzwarende van de regelgeving en dus ook weer extra administratieve lasten. En aan welke regels wordt hij dan gehouden? De beheersplannen voor de Natura 2000-gebieden moeten nog geschreven worden. En hoe lang zullen deze extra procedures gaan duren? Dat is nog volkomen onduidelijk. Nu al duurt de vergunningenprocedure gemiddeld zeven jaar om van een aanvraag voor bedrijfsontwikkeling tot daadwerkelijke uitvoering te kunnen komen’, aldus Gelsing.

Prangasma vindt dat de wijze waarop de Europese regels zijn vertaald naar de Nederlandse situatie geen recht doet aan de bedoelingen van de wetgever. ‘Naast de belangen van de natuur moet ook rekening worden gehouden met sociaal-economische aspecten, de economie van de streek. Maar Veerman, de toenmalige minister van Landbouw, heeft die belangenafweging doorgeschoven naar de beheersplannen. Daardoor weten wij nu niet waar we aan toe zijn.’

‘De vraag is’, zegt Prangasma, ‘wat de zogeheten externe werking is die van mijn bedrijf uitgaat op de natuur. Is dat álles dat misschien een negatief effect kán hebben. Moet ik inderdaad bij wijze van spreken voor elk toiletgebouw een deskundige gaan inhuren om de gevolgen voor de natuur te bepalen? Ik moet wel verder kunnen. Dit is een bedrijfstak waarin de wensen van de klant voortdurend veranderen. Als je jaren over veranderingen gaat doen door allerlei procedures, dan wordt dat onwerkbaar. Ik ben ook voor natuurbescherming, ik ben hier zelf opgegroeid, mijn kinderen gaan hier naar school. Natuur en bedrijf zijn bovendien nauw verweven want de gasten komen hier voor de groene omgeving, maar ik heb geen idee wat me boven het hoofd hangt.’

Prangasma beschouwt zijn bedrijf een beetje als kop van jut. ‘Het bedrijf op zich heeft niet veel invloed op de natuur; de recreanten zelf uiteraard wel. Maar als ik zie hoeveel mensen uit de omgeving hier fietsen, hoeveel dagjesmensen het Planken Wambuis bezoeken. Dat heeft de laatste tien jaar een enorme vlucht genomen. Mijn klanten vormen daar maar een fractie van, terwijl ik nu de prijs ga betalen. Sterker misschien nog wel: mijn bezoekers zijn op de natuur gericht, maar ze gaan ook winkelen in Arnhem of naar Burgers Zoo. Het zou me niet verbazen als de echte natuurliefhebbers dieper de natuurterreinen ingaan en uiteindelijk meer verstoren dan mijn klanten.’

Prangasma zou zijn bedrijf graag iets willen laten groeien, althans in oppervlakte. In het kader van de krimp- en groeioperatie voor de campingbranche op de Veluwe, probeert hij het vroegere oefenveld van de plaatselijke voetbalvereniging in te lijven. ‘Daar zijn we al jaren over bezig, maar door nieuwe Natura 2000-regels komt er misschien wel weer een kink in de kabel. Dat geeft veel onzekerheid. Terwijl de recreatie-intensiteit hier niet zal groeien: ik wil alleen de kampeerplaatsen groter maken.’

‘Veel bedrijven zijn nu al op slot’

‘In Frankrijk zijn maar een handvol gebieden aangewezen voor Natura 2000, bij ons meer dan 160’, verzoekt Ben Lichtenberg, biologische melkveehouder in Vorden en voorzitter Gelderland van boerenbelangenorganisatie LTO Noord. ‘Bovendien valt er ook nieuwe natuur onder de regeling die deels door boeren op vrijwillige basis is aangelegd met de toezegging dat ze daar bij uitbreiding van hun bedrijf geen last van zouden ondervinden. Dat kan nu niet worden waargemaakt.’

Dat boeren en boerenorganisaties te hoop lopen tegen Natura 2000 is het gevolg, denkt Lichtenberg, van de eenzijdige focus op natuur bij de planontwikkeling in Nederland. De instandhoudingsdoelstelling die bij elk Natura 2000-gebied hoort heeft twee componenten: de ecologische – naar welke natuur wordt gestreefd – maar ook een sociaal-economische doelstelling voor andere gebruikers. ‘Dat is uitdrukkelijk in Brussel vastgelegd. Natuurlijk moet je natuur beschermen, maar niet tot elke prijs. Minister Veerman heeft destijds gezegd: dat regelen we wel in de beheersplannen. Maar als de afgrenzing en de instandhoudingsdoelstelling al in beton zijn gegoten, dan zijn wij bang dat de agrarische belangen in het beheersplan ondergesneeuwd raken.’



Als voorbeeld haalt Lichtenberg het Zwillbrocker Ven aan, een grensoverschrijdend natuurgebied boven Winterswijk. ‘Voor het Duitse gedeelte van het gebied is duidelijk verwoord dat bij ernstige negatieve effecten op economisch gebied de ecologische belangen pas op de plaats moeten maken. Maar voor het Nederlandse gedeelte geldt dat niet. Beide landen verwijzen naar Brussel als het om de regelgeving gaat, maar de wijze waarop die in de praktijk wordt vormgegeven is desondanks verschillend.’ Toch is er ook een sprankje goed nieuws. Voor het schrijven van de beheersplannen staat drie jaar, maar bijvoorbeeld Gelderland heeft aangekondigd al in 2008 een aantal belangrijke beheersplannen klaar te willen hebben. ‘Dat is belangrijk’, vindt Lichtenberg, ‘want nu al houden gemeenten rekening met Natura 2000.’

‘In afwachting van definitieve regelgeving’, aldus Lichtenberg, ‘worden vergunningaanvragen aangehouden. Feitelijk zijn veel bedrijven nu al op slot. We schatten dat bijvoorbeeld rond Winterswijk 40 procent van de bedrijven niet meer kan groeien. Vooral door de uitstoot van ammoniak. Zelfs het bedrijf van de buurman erbij kopen, is niet toegestaan. Dat is de doodsteek voor de melkveehouderij. En dat vinden natuurbeschermingsorganisaties ook geen goed idee; koeien in de wei horen nu eenmaal bij het coulissenlandschap.’